

dueix per «guineu» el cast. *zorro*. —⁶ Cf. *Cau i Punta de sa Guineu* vora el Cap de Creus; i *Cala de sa Guineu*, de S'Alqueria, a la costa de Cadaqués (1964). —⁷ Reconec que hi havia aparences en contra i és natural que els romanistes estrangers, que sabien tan poc del mot viu *guineu*, s'hi deixessin agafar (jo mateix en anys juvenils havia pensat a lligar-ho amb REGINHARD, qui sap si deglutinant RE- pres per prefix romànic, no adonant-me que -eu i el gènere femení de *guineu* restaven inexplicables). Que *Guinard* ha existit com a NP germànic (després cogn. etc.), és clar, provinent de WINHARD, però no hi ha indicis que a la base d'això hi hagi un sign. 'guineu, *vulpes*' (en el *Torc.* d'Aversó, 91.15, *Guinarda* deu ser NP, que n'hi ha molts en les llistes del *Torc.*); *Guinardó*, *Guinardell*, *Guinarderet*, NLL, són diminutius del NP WINHARD, sense relació amb l'apellatiu; *guinaré* en un romanço recollit per MilàF no pot venir d'això no tenint *d* darrere la -r-; i, essent formació inexplicable, deu ser simplement error de còpia, o err. tip., per *guináué*, -*neuer*. No nego pas que el mateix encreuament que en Mestre Jordi s'hagi produït en altres llocs: veg., en els derivats, *Guinardera* i *guinardejar*; i encara veurem allà que aquests admeten una altra explicació. Però és clar que «les Guinart de Catalogne, portent un renard dans leur blason» (*TdF*); «quina altra cosa han fet mai els creis d'armes» i «heraldistes» que entretenir-se i lluir-se amb pseudo-etimologies? —⁸ Milanès *ghinald* és estrany al dialecte modern (manca en Angiolini etc.), i crec que n'hi ha alguna dada antiga, amb el sentit de «astuto, avveduto»; però ja Salvioni (*Fon. del Dial. d. C. di Milano*, p. 45) li objecta que va contra la llei fonètica ALD, ALT > *old*, *olt*, tan ben establerta com a general en milanès: millor prova que és un mot passatger i importat escadusserament de l'oc.-cat. no es pot pas donar. Spitzer cita també un marchigiano *ginaldo* 'astut' que, si és just, no serà més que això. —⁹ Vayssier, Sauvages, Rolland (*Faune* VIII, 112). Erròniament sobre això Sainéan (*BhZRPb.* x, 72) i Riegler (*ASNSL* CXLIII, 100). MilàF, de jove, havia temptejat: «*guineu*, que creemos derivado de *ingeniosa vulpes*, como *giny* de INGENIUM» (*Romllo.*, p. 162n. No hi havia altre «enginy» que el de Milà. Però ja no seria absurd pensar que l'oc. ant. *genh* vagi contribuir per etim. pop. a aquesta *èi* del roergat *guèine*. —¹⁰ En portuguès etc., hi ha superposició amb un terme argòtic, veg. MLWagner, VKR x, 19; cf. Spitzer, *LexikK*, 94. —¹¹ Recordem que la influència de *renard* sobre el mot nostre *guineu* era majorment inevitable pel fet que en el seu llibre Llull li imità també aquest pseudònim, en tants pasatges com «molt plac al Servo e al --- e a les bèsties qui vivien de erbes, ço que'l Bou deya; mas Na Renart se denantà de parlar denant tots, e dix estes peraules ---», *Merav.* (NCL II, 88), però servant-li el sexe femení del nostre *guineu*.

Guinga, V. *guinda* *Guingar*, confusió (potser no

més del lexicògraf) entre *ganga* i *argilar* (cf. també GANGALLA) *Guingoí*, francesisme ocasional, del fr. *de guingois*; francesisme tan lleig com fàcilment evitable (*DE GAIRELL* etc.).

GUINGUETA [1889, DAg.] més que 'barraca de fira' és 'taverna, hostalet': *La Guingueta*, suburbi de Puigcerdà, avui engrandit (amb el nom província de *Bourg-Madame*) per l'estació i duana franceses; del fr. *guinguette* [1697], per a l'etimologia del qual és satisfactori l'article de Bloch (cf. Spitzer, *BhZRPb.* XXIX, 149).

DERIV.: *Guingueto*. *Guinguinello*s.

Guinjola, V. *vinjola* (*falcilla*, FALÇ) *Guinneu*, V. *guinea* i *guineu* *Guino*, *guinot*, V. *guineu* *Guinx*, V. *inx* *Guinxet*, V. *ganxo* *Guinxo*, encreuament de *guerxo* amb *guenyo* *Guinxolar*, V. *grinxar* i *gansola* *Guiny*, V. *guinyar*

GUINYAR, 'aclucar una mica l'ull, fer l'ullet', del mateix origen incert que el cast. *guiñar* id., oc. ant. *guinhar* 'mirar furtivament', 'fer a algú un senyal', fr. *guigner* 'mirar furtivament', it. *ghignare* 'riure sarcàsticament', *sghignazzare* 'fer riallades sorolloses', i, d'altra part, el basc *keinu*, -*ñu* 'acte de l'ullet', 'senyal que un fa', 'ganyota', 'gest amenaçador', port. *guinar* 'desviar-se un xic una nau del rumb que seguia'; probablement d'un radical *giy-* de creació expressiva, amb lleugeres variants fonètiques (també els nostres *ganya*, *ganyota* i *guenyo* s'hi enllacen), com el que va servir per formar el llatí tardà CINNUS 'acte de guinyar, senyal' (> it. *cenno* id.), usat per indicar el moviment instantani de la parpella. □ 1.ª doc.: DTo. 1670; i ja segurament fi S. xv.

Car em sembla arbitrari atribuir al passatge «la coç de la viuda, al temps que ella *guinya*, / vos fa major plaga que no fa la *tinya*», del *Colloqui* valencià de *Viudes e Donzelles* (227), altre significat que el de 'fer l'ullet', encara que l'autor ho apliqui en forma translàtica al mal («coça») que fa la viuda en provocar, fent-li l'ullet, la sensualitat d'un home; en tot cas és fals que a Barcelona *guinyar* signifiqui 'tirar guitzes' com afirma *AlcM* sense indicar la font ni cap fonament d'aquesta afirmació palesament infundada: «*guinyar* o *fer de ull*: conniveo» registrats en el DTo. i Lacavalleria etc. I usats per escr. Renaix.: «sabeu aquell carboner --- que us vaig dir que semblava que em *guinyava* l'ull --- vam quedar d'envistar-nos avui, que potser me'n diria alguna de nova, encomanant-me --- que no us parlés de res», MrnVayreda (*La Puny*. xv, 232, 183).

Per a la documentació d'aquesta família en les altres llengües romàniques etc., i per al raonament d'aquesta etimologia, bastarà remetre al DCEC. En basc el mot està especialment arrelat, en la forma *keñu*, amb una variant metatètica menys estesa *ñika* «guíño» (*Mitzelena*, *FonHivca.*, 195). A les formes italianes, toscanes i dialectals, que cito allà, pot afegir-se el mil. *skiañ* «fare i visacci, beffeggiare» (junt amb